

Wyrok z dnia 30 listopada 2000 r.

II UKN 92/00

Wejście w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.; jej art. 57-58) nie spowodowało zmiany warunków koniecznych do uzyskania świadczenia rentowego, które uprzednio określone były przepisami art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Przewodniczący SSN Maria Tyszel, Sędziowie SN: Beata Gudowska, Andrzej Wasilewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2000 r. sprawy z wniosku Mirona S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 grudnia 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 15 grudnia 1999 r. [...] oddalił apelację Mirona S. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 1 października 1999 r. [...], którym oddalone zostało jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w B. z dnia 23 listopada 1998 r. odmawiającej pozytywnego załatwienia jego wniosku o przyznanie renty inwalidzkiej. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Apelacyjny w pełni podzielił ustalenia i oceny zebranego w toku postępowania materiału dowodowego w sprawie, jakich dokonał Sąd Okręgowy, który w szczególności – na podstawie opinii lekarskiej biegłych sądowych [...] oraz kserokopii dokumentacji leczenia szpitalnego i ambulatoryjnego wnioskodawcy [...] – stwierdził u wnioskodawcy (w wieku 51 lat) częściową niezdolność do pracy począwszy od

stycznia 1998 r. oraz okresową całkowitą niezdolność do pracy od dnia 29 maja 1998 r., która spowodowana została „kardiomiopatią rozstrzeniową w okresie niewydolności krążenia i utrwalonym migotaniem przedsionków i wystąpieniem obrzęków podudzi jako objawu niewydolności krążenia”, co nie dawało podstaw do uznania wnioskodawcy za niezdolnego do pracy zarobkowej. Równocześnie, w uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny stwierdził, że wnioskodawca nie spełnił dwóch warunków niezbędnych do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ: po pierwsze - jego niezdolność do pracy powstała w okresie dłuższym niż 18 miesięcy od ustania zatrudnienia – w danym wypadku od dnia 30 listopada 1992 r., kiedy to utracił on prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych; a po drugie - w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem całkowitej niezdolności do pracy, wnioskodawca przepracował łącznie jedynie 1 rok 6 miesięcy i 14 dni, zamiast wymaganego przez prawo zatrudnienia nie krótszego aniżeli 5 lat (art. 32 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin – Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

W kasacji od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zarzucił: po pierwsze – naruszenie art. 32 pkt 3 w związku z art. 33 ust. 1 pkt 5 i art. 11 ust. 2 pkt 10 i pkt 14 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, wobec błędnej wykładni tych przepisów, polegającej na „niezasadnym uznaniu, że inwalidztwo (całkowita i trwała niezdolność do pracy) powstało po upływie 18 miesięcy od dnia ustania zatrudnienia, gdy w rzeczywistości zaistniało w trakcie zatrudnienia w 1988 r. oraz niezasadne nieuwzględnienie do stażu pracy ubezpieczonego jego czynnej służby w Wojsku Polskim oraz czasowego pozostawania bez pracy w powodu niemożności jej otrzymania i niemożności podjęcia szkolenia zawodowego”; po drugie – naruszenie prawa materialnego „polegające na nieuwzględnieniu art. 186 ust. 1 i 2 oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z 17. 12. 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm. – ustawa o emeryturach i rentach z F.U.S.) w takim zakresie w jakim przepisy te jako korzystniejsze dla ubezpieczonego uprawniają do uzyskania prawa do renty według zasad w ustawie tej uregulowanych”, skoro w chwili orzekania obowiązywał inny stan prawny niż w dacie składania przez skarżącego wniosku o przyznanie prawa do renty; po trzecie – naruszenie art. 381 i art. 382 KPC, wobec nieuwzględnienia i nierozpatrzenia wniosków dowodowych zgłoszonych przez wnioskodawcę w apelacji, a zmierzających do „zbadaania dokumentacji jego leczenia powypadkowego zaistniałego w trakcie odbywania służby wojskowej, a także sprzeczności między opinią biegłych sądowych i odstąpienie od po-

woływania innego zespołu biegłych sądowych” oraz nie podanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn pominięcia tych dowodów. W konsekwencji, w kasacji wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest zasadna. Podniesiony w kasacji zarzut nieuwzględnienia przez Sąd Apelacyjny zmiany stanu prawnego i naruszenia rzekomo korzystniejszych dla skarżącego, przepisów art. 186 ust. 1 i 2 oraz art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S. jest bezzasadny. Abstrahując od tego, że przepisy ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S. weszły w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 196 tej ustawy), a wniosek rentowy skarżącego złożony został przed tą datą (art. 186 ust. 2 tej ustawy), należy też mieć na uwadze, że z mocy art. 195 pkt 5 tej ustawy z dniem jej wejścia w życie przestała obowiązywać także ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, a właśnie naruszenie przepisów tej ostatniej ustawy (art. 11 ust. 2 pkt 10 i pkt 14, art. 32 pkt 3 oraz art. 33 ust. 1 pkt 5) także zarzucono w kasacji. Ponadto, wbrew twierdzeniu kasacji, zmiana stanu prawnego, na którą powołuje się skarżący nie mogła mieć żadnego wpływu na rozstrzygnięcie rozpoznawanej sprawy, bowiem nie spowodowała ona zmiany warunków koniecznych do uzyskania świadczenia rentowego, na co jednoznacznie wskazują dyspozycje art. 2 oraz art. 57 – art. 58 w związku z art. 12 i art. 13, także art. 5 – art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S.

Natomiast, stosownie do art. 32 pkt 3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym (obecnie art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S.), jednym z trzech warunków prawnych, od spełnienia których zależne jest przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy, obok niezdolności do pracy oraz posiadania przez pracownika wymaganego okresu zatrudnienia (okresu składkowego i nieskładkowego), jest, aby „inwalidztwo powstało w czasie zatrudnienia lub w okresie równorzędnym z okresem zatrudnienia albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów”. Przy tym, warunek posiadania wymaganego okresu zatrudnienia uważa się za spełniony, jeżeli pracownik osiągnął łącznie co najmniej 5 lat zatrudnienia w wypadku, gdy niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat (art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, a obecnie art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy o emeryturach i ren-

tach z F.U.S.). Jednakże równocześnie art. 33 ust. 2 (obecnie art. 58 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S.) stanowi, że wskazany pięcioletni okres zatrudnienia powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę inwalidzką, a jeżeli zainteresowany w chwili złożenia wniosku nie pozostaje w zatrudnieniu, to okres ten powinien przypadać przed dniem powstania niezdolności do pracy. Tymczasem w rozpoznawanej sprawie Sąd ustalił, że okresowa całkowita niezdolność do pracy została stwierdzona u skarżącego począwszy od dnia 29 maja 1998 r., jednakże nie może ona stanowić podstawy dla przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, bowiem niezdolność ta powstała w okresie dłuższym aniżeli 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (co nastąpiło w dniu 30 listopada 1992 r.), a ponadto w okresie dziesięciu lat poprzedzających powstanie tej niezdolności do pracy skarżący przepracował łącznie jedynie 1 rok 6 miesięcy i 14 dni, zamiast pięciu lat, jak tego wymaga ustawa. Polemizując z powyższymi ustaleniami Sądu, skarżący zarzucił w kasacji, że „istniejąca od 1988 r. niezdolność całkowita i trwała do pracy może być wynikiem wypadku jakiego doznał podczas służby wojskowej”. Nie zasługiwał również na uwzględnienie zarzut kasacji dotyczący naruszenia przepisów postępowania – art. 381 i art. 382 KPC, który uzasadniony został tym, że Sąd Apelacyjny nie uwzględnił podniesionych przez skarżącego wniosków apelacji oraz jego wskazania na występującą – jego zdaniem – sprzeczność pomiędzy opinią orzecznika ZUS a opiniami biegłych w sprawie, a także pominięcia wyjaśnienia tych kwestii w uzasadnieniu wyroku. Tymczasem właśnie w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego znalazło się stwierdzenie, że „Sąd I instancji, wbrew zarzutowi apelacji, przy ustalaniu niezdolności wnioskodawcy do pracy, posiadał i analizował całą dostępną dokumentację lekarską sprzed 1989 r.”, a po zapoznaniu się także z oceną biegłych z zakresu kardiologii i reumatologii, która – jak wywiódł w uzasadnieniu swego wyroku Sąd Okręgowy – „nie została podważona przez pełnomocnika i odwołującego, gdyż nie złożyli oni merytorycznych zastrzeżeń do opinii biegłych, jak też nie przedstawili innych, nowych dowodów, dotychczas nie uwzględnionych przez biegłych”, Sąd Apelacyjny w pełni podzielił stanowisko Sądu Okręgowego dotyczące oceny stanu zdrowia skarżącego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji.

=====